

Секція: Фінанси, гроші та кредит, страхування та біржова справа

Романчук Оксана Ярославівна

здобувач кафедри економіки підприємства

Львівського національного університету імені Івана Франка

м. Львів, Україна

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сьогодні особливо важливими завданнями для подальшого соціально-економічного розвитку України, модернізації й реформування її економіки, запровадження інноваційних технологій є ефективне реформування та зміцнення фінансової системи України, грамотне та своєчасне здійснення фінансової лібералізації з урахуванням внутрішніх і зовнішніх викликів, умов євроінтеграції [1–3]. За таких обставин надзвичайно важливою стає регулятивна роль державної фінансової політики України на засадах підвищення відповідальності за прийняття державних рішень, урахування в фінансовій політиці законів і закономірностей економічного розвитку, забезпечення гнучкості у процесах реагування на зміни в глобалізованому середовищі.

Державна фінансова політика є сферою діяльності влади, сукупністю заходів державного рівня в фінансовій сфері, складовою загальної державної економічної політики; вона спрямовує фінансову діяльність країни на мобілізацію фінансових ресурсів, їх зважений розподіл і подальше використання задля якісного виконання нею власних функцій, покликаних забезпечити інтереси розвитку суспільства [4]. Регулювання з боку держави здійснюється з метою: забезпечення інвесторів надійною інформацією; забезпечення стабільності фінансової системи;

вдосконалення контролю над монетарною політикою; заохочення розвитку ринків.

Для ефективної реалізації державної регуляторної фінансової політики необхідно розробляти законодавчі акти, які регулюють процеси фінансової лібералізації, злиття і поглинань у банківській сфері та холдингових компаніях, забезпечують можливість контролю над фінансовою сферою. Потрібний також контроль за діяльністю антимонопольних органів, зокрема, при законодавчому врегулюванні питань залучення іноземного капіталу, що прагне до створення нових приватних монопольних структур.

Поштовхом до проведення реформи фінансового сектору стало підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Ключовим документом реформи фінансового сектору є Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року, яку було ухвалено у червні 2015 року та оновлено в січні 2017 року. В основу програми покладено такі базові принципи:

- європейська інтеграція;
- лібералізація фінансових ринків і набуття режиму внутрішнього ринку з ЄС у сфері фінансових послуг;
- збалансованість економічних інтересів через формування ринкового конкурентоспроможного середовища;
- незалежність й ефективність роботи регуляторів, здійснення нагляду на основі оцінки ризиків;
- прозорість і високі стандарти розкриття інформації учасниками фінансового сектору та регуляторами;
- відповідальність й довіра між учасниками фінансового сектору та регуляторами;
- цілісність фінансової системи, всебічний захист прав кредиторів, споживачів та інвесторів.

Прийняття програми дало реальний старт реформі банківської системи, яка має оздоровити економіку та створити згідно зі стандартами ЄС повноцінне конкурентоспроможне середовище, повернути довіру українців до національних банків, відновити кредитування, зробити популярним, доступним і безпечним безготівковий розрахунок [2].

Програма передбачає заходи у таких напрямках: фінансова стабільність і сталий розвиток, інфраструктура фінансового сектору, захист прав споживачів і кредиторів та інституційна спроможність регуляторів. Комплексний план заходів на виконання програми містить перелік конкретних пунктів у розрізі: заходи, дії, дата початку та закінчення, відповідальні особи та установи.

Підґрунтям модернізації фінансової системи України стало створення відповідно до Указу Президента України від 13.08.2014 № 644/2014 Національної ради реформ. Вона забезпечує впровадження єдиної, узгодженої державної політики реформ в Україні, за якої взаємодіють державні органи, інститути громадянського суспільства та міжнародна спільнота [5].

Орієнтиром для забезпечення фінансової стабільності в Україні є засади, закладені міжнародними економічними та фінансовими інститутами. Сприяння їх реалізації покладено на Раду з фінансової стабільності, котра була утворена в березні 2015 р. відповідно до Указу Президента від 24.03.2015 № 170/2015 [6].

Як відомо, складовими фінансової політики є бюджетна, податкова, валютна, грошово-кредитна, інвестиційна, соціальна, амортизаційна, страхова та митна політика. Центральне місце в регулюванні фінансової лібералізації належить державній фінансовій політиці. На сучасному етапі її роль зумовлюється необхідністю забезпечення стійкого розвитку інвестицій [7]. Але державна фінансова політика регулювання фінансової

лібералізації, крім стимулювання інвестицій, має стати для інвесторів чинником стабільності та впевненості в майбутньому.

Неадекватна або погано регульована лібералізація внутрішнього фінансового сектору стає однією з причин багатьох криз, які можуть асоціюватися з фінансовою інтеграцією. При цьому якість фінансових інститутів впливає не лише на результати фінансової інтеграції, але й на її фактичний рівень. Крім того, вона істотно впливає на структуру потоків капіталу в країну [8, с. 129-130]. Тому при фінансовій лібералізації треба враховувати не тільки умови, а й міжнародний досвід, наприклад [9].

З огляду на це пропонуємо ввести в науковий обіг поняття «державна фінансова політика регулювання фінансової лібералізації», сформулювавши її як сукупність дій держави, спрямованих на зняття обмежень на рух капіталу, своєчасне валютне регулювання, вкладення капіталу суб'єктами господарювання з урахуванням критеріїв інноваційності, суспільної значимості інвестицій, економічної доцільності, ризику та часу. Вважаємо, що таке розуміння політики державного регулювання фінансової лібералізації забезпечить її ефективність.

Інтегрування фінансового ринку України у світовий і європейський фінансовий ринок стимулює вітчизняні фінансові інститути до вивчення міжнародних стандартів і кодексів, адаптації до них власної діяльності. Для розвитку процесів гармонізації регулювання фінансового ринку в Україні необхідно спрямувати державну політику у сфері регулювання фінансового ринку на впорядкування та узгодження регулятивних норм і правил, на співробітництво органів регулювання: НБУ, Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [10].

Література

1. Модернізація фінансової системи України в процесі євроінтеграції : у 2 т. / Т.І. Єфименко, С.С. Гасанов, В.П. Кудряшов та ін. ; за ред. О.В. Шлапака, Т.І. Єфименко ; ДННУ «Акад. фін. Управління». – К., 2014. Т. 1. – 2014. – 760 с.; Т. 2. – 2014. – 784 с.
2. Реформа фінансового сектору. – 31.08.2017. – 8 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reformsguide.org.ua/ua/analytics/financial-sector-reform/>.
3. Відякін М. Три роки реформи фінансового сектору. Виконання Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року. – 22.06.2017. – 21 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://reforms.in.ua/sites/default/files/3_years_of_reforms.pdf.
4. Діденко О.Є., Невмержицька С.М. Теоретико-методичні засади державної фінансової політики / Ефективна економіка. – 2017. – № 2. – С. 1-4.
5. Питання Національної ради реформ і Виконавчого комітету реформ : Указ Президента України 13.08.2014 № 644/2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/644/2014>.
6. Про Раду з фінансової стабільності: Указ Президента України від 24.03.2015 № 170/2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/170/2015>.
7. Озерчук О. В. Сутність, роль та напрямки державної фінансової політики регулювання інвестиційної діяльності в Україні / Наукові праці НДФІ. – 2015. – № 1(70). – С. 16-25.
8. Коваленко В.В., Дадашев Б.А. Розвиток ринку банківських послуг України в світлі фінансових глобалізаційних викликів / Економічний простір. – 2015. – № 97. – С. 127-139.

9. Репко М., Кашко О., Піонтківська І. Міжнародний досвід лібералізації руху капіталу / Вісник НБУ. – 2016. – № 1. – С. 26-42.
10. Гарбар Ж.В., Гарбар В.А. Забезпечення гармонізації діяльності органів регулювання фінансового ринку / Інфраструктура ринку. – 2017. – Вип. 11. – С. 100-107.